

Η ΔΗΜΗΤΡΑ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Υπό τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΟΥ.

Ἡ Δήμητρα μυθολογείται ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυβέλης ἢ τῆς Ῥέας καὶ ἀδελφὴ τοῦ Διὸς· ἀνῆκε δὲ εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν θεοτήτων, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον ἐπιρείους θεότητας· ἐτιμᾶτο δὲ τὰ μέγιστα ὡς εὐεργέτρια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· διότι αὐτὴ πρώτη ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν τέχνην τοῦ σπείρειν τὸν σίτον καὶ κατασκευάζειν ἄρτον ἐξ αὐτοῦ.

Διάφοροι μῦθοι ὑπάρχουν περὶ αὐτῆς, ὁ ἐπισημότερος ὅμως εἶναι ὁ περὶ τῆς περιοδείας τῆς εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀρπαγείσης θυγατρὸς τῆς Περσεφόνης.

Κατ' αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ Ἄδου, Πλούτων, ἤρπασε τὴν Περσεφόνην, ἐνῷ ἔπαιζεν εἰς τὴν νῆσον Σικελίαν, πλησίον τοῦ Ἡραϊστείου ὄρους Αἴτνας μετὰ τῶν Νυμφῶν. Ἡ Δήμητρα μαθοῦσα τὴν ἀρπαγὴν τῆς θυγατρὸς τῆς καὶ μὴ γνωρίζουσα ποῖος τὴν ἤρπασεν, ἀπεφάσισε νὰ περιέλθῃ τὴν γῆν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς.

Ἀφοῦ δὲ περιῆλθε πολλὰ μέρη ἦλθε καὶ εἰς τὴν Ἑλευσίνα, ὅπου ἐδεξιώθη καὶ ἐφιλοξένησεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Κελεός· αὐτὴ δὲ εὐγνωμονοῦσα διὰ τὴν φιλοξενίαν ταύτην, ἐδίδαξε τὴν μὲν υἱὸν τοῦ βασιλέως Τριπτόλεμον τὴν γεωργίαν, τὰς δὲ θυγατέρας αὐτοῦ τὰ μυστήρια καὶ τοὺς νόμους, ἔτι δὲ καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ζευγνύουν τοὺς βόας, ἀροτρύνουν, σπείρουν, θερίζουν καὶ κατασκευάζουν ἄρτον.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἐξηκολούθησε τὴν ἀναζήτησιν, ἀλλ' ἀφοῦ περιῆλθε πολλὰ μέρη καὶ χώρας ἐπὶ ματαίῳ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σικελίαν· ἐνταῦθα δὲ μὴ ὑποφέρουσα τοὺς πολλὰς κόπους, ὠργίσθη καὶ κατηράσθη τὴν γῆν ὅπως μὴ καρποφορήσῃ· ὁ δὲ Ζεὺς φοβηθεὶς μὴ ἐπὶ τέλους ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν γῆν ὁ σίτος καὶ οὕτως ἀπολεσθῶσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα, ἐμεσίτευσεν πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πλούτωνος ὑπὲρ τῆς Δήμητρος· οὗτος δὲ συγκατένευσε νὰ ἀφήσῃ τὴν Περσεφόνην νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν μητέρα τῆς, ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν ἐξ μῆνας νὰ μένῃ μὲ αὐτὴν καὶ ἐξ νὰ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην πρὸς αὐτόν.

Ὁ μῦθος οὗτος ἀλληγορεῖται εἰς τὸν σίτον, τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἐξ μὲν μῆνας εἶναι ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐξ ἄλλους, τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος, ἀναφαίνονται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄρτος καὶ ἡ τροχὴ ἔχουσι μεγάλην ἐπιβρῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν καρποφορίαν αὐτῆς, διὰ

τοῦτο ἐμυθολόγησαν, ὅτι ἡ Περσεφόνη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς, τοῦτέστι τοῦ Αἰθέρος καὶ τῆς Δήμητρος, εἴτε τῆς Γῆς.

Ἡ Δήμητρα παρίστατο ὡς γυνὴ μεγαλοπρεπῆς, ἔχουσα ὄφιν σοβαράν, φέρουσα δὲ πέπλον μακρὸν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐξ ἀσταχύων, κρατοῦσα δὲ εἰς τὰς χεῖρας ἀξίνην καὶ καλάθιον πλήρες σπόρων.

Ἡ εἰς τὴν προηγουμένην σελίδα εἰκονογραφία ἐλήφθη ἐκτινὸς ζωγραφίας, ἀνευρεθείσης εἰς τὴν Πομπηίαν καὶ νῦν διατηρουμένης εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως, παριστᾷ δὲ τὴν θεὰν καθημένην ἐπὶ θρόνου καὶ ἔχουσαν εἰς μὲν τὴν δεξιὰν χεῖρα ἀνημμένην λαμπάδα, ἐκ δύο ὁμοῦ συνημμένων καλύκων ἐξηνηθημένων, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς δέμα ἐξ ἀσταχύων.

Περὶ τῆς Περσεφόνης θὰ γράψωμεν πλείοτερα εἰς τὸ δημοσιευθὲν βιβλίον.

Οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς Δήμητρος ἀνήγειρον ἐν Ἑλευσίνῃ ναὸν περιφημον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτελοῦντο καὶ τὰ λεγόμενα Ἑλευσίνια μυστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα, λέγεται, ὅτι ἐδίδασκετο ἡ λατρεία τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος κατεστράφη καὶ μόνον τὰ ερεῖπιά του σώζονται, κεχωμένα ὅμως τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὴν γῆν.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ

[Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Ἡ ὕλη, τὴν ὁποίαν φέρουσι μετ' ἑαυτῶν οἱ ποταμοὶ, ἐναποτίθεται εἰς τὰς ὄχθας τῶν καὶ ἀποτελεῖ τὰς καταρρύτους ποταμοχώστους καλουμένας γαίαις· ἐνίοτε εἰς τὸν πυθμένα τῶν λιμνῶν καὶ τότε σχηματίζονται αἱ ὑποβρύχιοι ἐναποθέσεις· συχνάκις αἱ ὕλαι αὗται ἐναποτίθενται εἰς τὰ στόμια, εἴτε τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν εἰς μεγάλην ποσότητα καὶ τότε σχηματίζονται ἐλώδεις προσχώσεις ἢ ἔλη, αἵτινες διὰ τὴν ὁμοιότητά των μὲ τὸ κεφαλαῖον γράμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου Δ, καλοῦνται δέλτα· τοιαῦτα εἶναι τὸ δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ τοῦ Γάγκου, τὸ ὁποῖον εἶναι 220 μιλίων κατὰ μίαν διεύθυνσιν καὶ 200 μιλ. κατ' ἄλλην. αἱ προσχώσεις αὗται μὲ τὸν χρόνον ἀποξηραίνονται καὶ γίνονται κατάλληλαι πρὸς καλλιέργειαν· εἶναι δὲ πολὺ εὐφοροί.

Ἀλλ' ἡ ὕλη, ἥτις ἐναποτίθεται εἰς τὰς ὄχθας καὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, εἶναι πολὺ ὀλίγη παραβαλομένη μὲ τὸ ποσὸν αὐτῆς, τὸ ὁποῖον μεταφέρεται εἰς τὸν ὠκεανόν. Οὕτω λ.χ. ἡ ποσότης τῆς ἄμμου καὶ τῆς ἱλύος, τὰς ὁποίας με-